

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego
w sprawie oznaczenia terytorjum dla ustanowić się mającego
nowego c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach.

Wysoki Sejmie !

Sprawa utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach była już dwa razy przedmiotem uchwał Wysokiego Sejmu, a Wydział krajowy w sprawozdaniu swoim z dnia 5. Czerwca 1886. L. 29477/86., które jest tylko ponowieniem sprawozdania z dn. 20. Listopada 1885 L. 50220/85 przedstawia obszernie i dokładnie cały jej przebieg historyczny, i trudność jej rozwiązania z powodu krzyżujących się interesów i odmiennych opinij c. k. wyższego Sądu krajowego Lwowskiego i Prezydum c. k. Namiestnictwa.

Komisya prawnicza w czasie sesyi sejmowej zeszłorocznej, zastanawiała się nad wnioskiem Wydziału krajowego i zgodziła się nań w zupełności, jako odpowiadającym najlepiej wszystkim stosunkom i interesom i wniosła swoje sprawozdanie z dnia 20. Stycznia 1886. L. 1257/S do Wysokiego Sejmu, które atoli na porządek dzienny już nie przyszło.

Dzisiejsza komisya prawnicza podziela zapatrywanie komisyi zeszłorocznej i przyjmuje motywa jej na swoje, które tutaj przytacza :

Chodzi tu mianowicie o utworzenie siedziby Sądu w Podwołoczyskach, co jest niezbędnie potrzebnem, bez naruszenia następujących interesów :

1) Gdy wedle ustawy państwowej z dnia 19. Maja 1868 l. 44 Dz. p. p., granice Starostw i Sądów muszą koincedować, a okręg Sądu podwołoczyskiego musi zajmować część okręgów Starostw zbarazkiego i skałackiego, Sąd podwołoczyski do jednego z tych Starostw należeć musi w całości, przeto musi się baczyć na to, by ani Starostwo zbarazkie nie było zbyt umniejszonym, ani skałackie powiększonym, tem bardziej, że Starostwo zbarazkie i tak należy do mniejszych, licząc tylko 59.869 mieszkańców, w razie więc znacznego obciążenia, byłoby prawdopodobnie za słabe do należytego sprawowania autonomicznych agend, — Starostwo skałackie zaś już obecnie należy do wielkich okręgów politycznych, licząc 72.792 ludności ; administracya więc przy znacznem powiększeniu by-

łaby utrudnioną, przyczem zauważyć należy, że tak skałackie jak i zbarazkie Starostwo posiada długą linię graniczną od Rosyi, i linia ta tak ważna a trudna do upilnowania przez powiększenie Starostwa skałackiego, dla tegoż jeszczeby się znacznie przedłużyła.

2) W razie zniesienia siedziby Sądu w Nowem Siole a utworzenia takiego w Podwołoczyskach musiałby okręg sądowy nowosielski, który klinem wciska się w Rosyę, podzielony być między Sąd zbarazki a Sąd w Podwołoczyskach. Tymczasem ta część powiatu, któraby musiała należeć do Zbaraża, byłaby od tegoż znacznie, bo naokoło 35 kilometrów przeciętnie oddaloną, trudno więc ludności przyzwyczajonej do uczęszczania do Sądu bardzo koncentrycznie w Nowem Siole położonego, nie uczuć dotkliwie przeniesienia jej do Zbaraża; natomiast wręcz jest niemożliwem przenosić gminy dotąd do okręgu sądowego skałackiego należące do Sądu w Podwołoczyskach, gdyby ten Sąd należeć miał do Starostwa zbarazkiego, ponieważ grawitują one ze wszystkimi swymi interesami do Skałatu, położone są pod samym Skałatem a daleko od Zbaraża i byłoby dla nich wręcz krzywdą przydziać je do Zbaraża. A zauważyć tu należy, że okręg sądowy zbarazki liczący obecnie 34.754 głów wyrósłby przez przydzielenie części okręgu sądowego Nowosielskiego do liczby około 50.000 — byłby więc absolutnie za wielkim.

Jest więc rzeczą widoczną, że tak przeniesienie Sądu z Nowego Sioła do Podwołoczysk i przydzielenie go do Starostwa zbarazkiego, jak też przydzielenie go do Starostwa skałackiego tak ze względów interesów prywatnych jest połączeniem z wielu niedogodnościami.

Tymczasem Podwołoczyska potrzebują Sądu niezbędnie; Podwołoczyska bowiem są obecnie miasteczkiem ludnym (przeszło 5.000 mieszkańców), tam koncentruje się głównie ruch handlowy między Rosyą a Austryą, wskutek czego wywiązują się ciągle spory wymagające szybkiej interwencji sądowej; należy więc szukać innego wyjścia jak to, które wskazują uchwały Sejmowe z lat 1875. i 1878.

Wyjście takie proponuje bardzo stosownie Wydział krajowy w wniosku swym z dnia 20. Listopada 1885., wskazując na potrzebę z jednej strony na pozostawienie dotychczasowego Sądu w Nowem-Siole, a nadto utworzenie nowego Sądu w Podwołoczyskach, któryby się składał z 5 tylko gmin powiatu sądowego nowosielskiego i 13 skałackiego i należał do okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Skałacie; Sąd taki bowiem, koncentrując około siebie kilkanaście najbliższych położonych gmin do Podwołoczysk grawitujących, ani by zbyt nie umniejszał powiatu politycznego zbarazkiego ani powiększał skałackiego, liczyłby wedle propozycji Wydziału krajowego 20.198 głów, a więc cyfrę ludności zakresowi działania Sądu powiatowego zupełnie odpowiadającą, przyczemby i Sąd w Nowem Siole (20.598) i Sąd w Skałacie (27.134 ludności) posiadały odpowiednie okręgi.

Nadto liczy się propozycja Wydziału krajowego z względem bardzo ważnym, ażeby ludność Starostwa zbarazkiego jak najmniej była uszczuploną, i rzeczywiście odpadnie wedle tej propozycji, z ludności Starostwa zbarazkiego do Starostwa skałackiego tylko 4517 mieszkańców mniej, niż wnioskował c. k. wyższy Sąd krajowy.

Z tych więc przyczyn i z uwagi że c. k. Ministerstwo sprawiedliwości w re-skrypcie do Wydziału krajowego 23. Marca 1883. L. 4559 uznało potrzebę otwarcia nowego (Neuerriichtung) c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach i otwarcie to zapowiedziało, wnosi komisya prawnicza, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. Czerwca 1868. (N. 59. D. u. p.) poprzednie uchwały swe

z dnia 29. Maja 1875. i z dnia 19. Października 1878. w sprawie zaprowadzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach o tyle zmienia, iż przy zatrzymaniu dotychczasowego okręgu Sądu powiatowego z siedzibą w Nowem Siole, uznaje potrzebę utworzenia trzeciego c. k. Sądu powiatowego w c. k. Starostwie skałackiem z siedzibą w Podwołoczyskach, do którego okręgu mają wejść miejscowości:

a) Z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Skałacie: Podwołoczyska, Staromiej-szczyzna, Zadniszówka, Mysłowa, Dorofiówka, Supranówka, Mołczanówka, Kamionka, Rosohowaciec, Kaczanówka, Orzechowce, Czernyszówka i Chmieliska;

b) Z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Nowem Siole: Bogdanówka, Korszy-łowce, Skoryki, Pieńkowce i Prosołwce.

Lwów dnia 11. Stycznia 1887.

Zastępca przewodniczącego

Zoll w. r.

Sprawozdawca

Rybicki w. r.

